

Tid Tisdagen den 22 oktober 2019 kl. 17.00 – 17.20
Plats Bolindersalen, Tekniska nämndhuset
Justering Torsdagen den 31 oktober 2019, §§ 1-7, 9, 13-18, 21-22

Omedelbart justerade paragrafer

Justering Tisdagen den 22 oktober 2019, §§ 8, 10-12, 19-20, 23

Katarina Luhr

Emilia Bjuggren

Närvarande

Beslutande ledamöter:

Katarina Luhr (MP) ordföranden

Emilia Bjuggren (S) vice ordföranden

Torbjörn Erbe (M)

Fritz Lennaárd (M)

Alexandra Grimfors (M)

Jonas Nilsson (M)

Christoffer Jönsson (L)

Gunnar Caperius (C)

Felix Antman Debels (S)

Jakob Sahlin (S)

Urban Emson (SD)

Tjänstgörande ersättare:

Joel Tekle-Georgis (S)

för Arvand Mirsafian (V)

Sinikka Suutari (S)

för Alva Holm Katsoulis (V)

Ersättare:

Per Hagwall (M)

Mattias Hallberg (M)

Anders Lindell (MP)

Maja Boström (C)

Sofia Tahko (KD)

Mona Wallsén (-)

Tjänstemän:

Förvaltningschefen Anna Hadenius, Timmie Aspelin, Gustaf Landahl, Daniel Persson, Emily Tjäder samt borgarrådssekreteraren Cindy Falquet och personalföreträdaren Luis Lopez §§ 1-21, 24-25

§ 1 **Närvarorätt**

Miljö- och hälsoskyddsnamnden beslutar att medge närvarorätt vid dagens sammanträde till Luis Lopez.

§ 2 **Val av justerare och tid för justering**

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnamnden utser vice ordföranden Emilia Bjuggren (S) att tillsammans med ordföranden Katarina Luhr (MP) justera dagens protokoll.

Justering sker torsdagen den 31 oktober 2019.

§ 3 **Anmälan av föregående protokoll**

Protokoll 7/2019 från miljö- och hälsoskyddsnamndens sammanträde den 24 september 2019 anmäls.

§ 4 **Anmälan av inkomna skrivelser till miljö- och hälsoskyddsnamnden**

Inkomna skrivelser m.m. till miljö- och hälsoskyddsnamnden enligt förteckningar från den 9 oktober och 22 oktober 2019 anmäls.

§ 5 **Anmälan av delegationsbeslut fattade inom miljöförvaltningen**

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnamnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnamnden godkänner redovisningen av delegationsbeslut fattade inom miljöförvaltningen från och med den 31 augusti 2019 till och med den 27 september 2019.

Handlingar i ärendet

Lista över delegationsbeslut ur ECOS för delegationsperioden 2019-08-31 – 2019-09-27.

§ 6

Anmälan av protokoll från rådet för funktionshinderfrågor

Inget protokoll finns att anmäla till dagens sammanträde.

§ 7

Ändring av delegationsordning

Dnr 2019-13626

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden antar förvaltningens förslag till delegationsordning för miljö- och hälsoskyddsnämnden enligt bilaga.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden förordnar att förvaltningschefen äger rätt att vidaredelegera delegerade befogenheter till annan anställd inom kommunen.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 22 oktober 2019.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Katarina Luhr (MP) finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

§ 8

Ändring av reglementen för vissa facknämnder och stadsdelsnämnderna samt i reglemente med allmänna bestämmelser för Stockholms stads nämnder

Remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2019/1121

Dnr 2019-12307

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden tillstyrker ändringarna med de förslag till justeringar som framgår av miljöförvaltningens tjänsteutlåtande.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner miljöförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
- 3 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 7 oktober 2019.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Katarina Luhr (MP) finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

§ 9

Revidering av Vision 2040 – Möjligheternas Stockholm Remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2019/483

Dnr 2019-13228

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 3 oktober 2019.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Katarina Luhr (MP), Torbjörn Erbe m.fl. (M), Christoffer Jönsson (L) och Gunnar Caperius (C) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) föreslår att avstyrka förslaget till ny vision samt att därutöver anföra följande:

Inledningsvis vill vi konstatera att antagande av nya visioner vart fjärde år riskerar innebära att långsiktigheten och tilltron till färdriktningen blir begränsad. Vision 2030 fungerade som vision för staden i närmare 8 år. Det finns mycket som talar för att Vision 2040 – Ett Stockholm för alla skulle ha tillåtits att verka motsvarande tid för att garantera långsiktighet och kontinuitet i stadens verksamheter.

Med detta sagt bör det finnas starka skäl om man ändå väljer att revidera en vision som stadens verksamheter framgångsrikt jobbat för. De starka skälen går knappast att utläsa av ärendet utan får snarare ses i ljuset av att den dåvarande borgerliga oppositionen, vid antagandet av Ett Stockholm för alla, uttalade ambitionen att upphäva visionen vid ett maktskifte.

Det formella skälet för att vilja upphäva visionen var uppfattningen att den förankrats för dåligt. När samma borgerliga opposition nu i majoritet presenterar ett förslag till ny vision är det ett dokument som på intet sätt processats tillsammans med några andra aktörer utanför rotlarnas och stadsledningskontorets slutna värld (än möjligtvis med undantag av en utvald reklambyrå). Hade de borgerliga partierna menat allvar med sin uppfattning från tidigare behandling skulle ärendet ha hanterats annorlunda.

Med det sagt är det varje majoritets möjlighet att föreslå en ändring av vision. I detta fall väljer den borgerliga majoriteten att medvetet distansera sig från målet ett Stockholm för alla. Det är begripligt sett till den förda politiken.

När hyresrätter säljs ut och färre bostäder produceras och när skatten sänks på bekostnad av skolans, omsorgens och kulturens förutsättningar så kan man inte självklart utgå från att det upplevs som steg på vägen mot en stad för alla.

Även om vi i grunden uppskattar och instämmer med de delar, som i stort överensstämmer med den gällande visionen, som strävar efter att Stockholm ska vara en öppen stad där alla kan vara den de är så tycker vi att det finns stora problem med det förslag som nu remitterats.

I grunden handlar det om att diskrepansen mellan det som står i visionen och det som är den faktiska politiken är alltför stor.

Låt oss peka på några tydliga illustrationer.

- All stadsutveckling genomsyras av hållbar energianvändning, miljöanpassade transporter och resurseffektiva kretslopp. Det gör det ju obegripligt att kommunfullmäktiges borgerliga majoritet avslagit kravet på en strategi med konkreta insatser för en klimatneutral byggsektor.
- Återvinning och återbruk är en naturlig del av stockholmarnas vardag. Dock inte om man vill återvinna innan klockan 10 på vardagar. Då är återvinningscentralen stängd till följd av borgerligt beslut att avslå ökat öppethållande.
- Stadsdelar som växt samman. De tio utpekade sambanden är en viktig del av översiktsplaneringen. När det första, mellan Bromsten och Rinkeby, skulle realiseras stoppades det i stadsbyggnadsnämnden av den borgerliga majoriteten. Inga andra initiativ har ännu tagits för att realisera sambanden.
- I alla stadsdelar finns ett brett utbud av bostäder med olika upplåtelseformer. Sagt samtidigt som den politiska majoriteten stoppat hyresrätter i områden där det saknas sådana, exempelvis i delar av Bromma och Stureby.

Listan på områden där de fina orden inte stämmer med vad som genomförts kunde varit längre. Det är inget fel att ha ambitioner som går utöver vad man hittills genomfört. Tvärtom är det en naturlig del av en vision som utvecklar staden på sikt. Om det, på område efter område, däremot visar sig föras en politik som är motsatt mot de fina orden och när medborgarna upplever att visionen mer blir av en reklambyråprodukt än ett styrande dokument för vad som händer i stadens verksamhet blir värdet av visionen lägre.

I sin reservation, när Stockholm antog visionen om ett Stockholm för alla, anförde de borgerliga partierna att visionen för mycket fokuserade på stadens egna verksamheter och vad dessa skulle göra. Det förslag till vision som nu presenterats har tagit intryck av denna kritik och avstår nästan helt från att precisera vad stadens verksamheter ska göra för att uppnå önskelistan. Vi tror att det riskerar innebära en svagare måluppfyllelse och i förlängningen att det inte bidrar till möjligheternas Stockholm.

Vi anser därför att stadens verksamheter även framgent bör arbeta i enlighet med den gällande visionen om ett Stockholm för alla och att förslaget därmed bör avslås.

Beslutsgång

Ordföranden Katarina Luhr (MP) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag som stöds av ordföranden Katarina Luhr (MP), Torbjörn Erbe m.fl. (M),

Christoffer Jönsson (L), Gunnar Caperius (C) och Urban Emson (SD).

Reservation

Vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

§ 10**Yttrande över ETK-Service AB:s överklaganden av länsstyrelsens beslut i värmepumpsärende
Yttrande till mark- och miljödomstolen i mål nr M 791-19
och M 801-19**

Dnr 2015-8930

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden bestrider ETK-Service AB:s yrkanden.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner miljöförvaltningens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande i ärendet.
- 3 Miljö- och hälsoskyddsnämnden uppdrar åt förvaltningschefen att företräda nämnden i ärendet.
- 4 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 30 september 2019.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Katarina Luhr (MP) finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

§ 11

Ansökan om dispens från förbudet i 15 kap. 24 § miljöbalken för hantering av frityrolja Yttrande till Mark- och miljööverdomstolen i mål nr M 6924-19

Dnr 2018-4697

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnamnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnamnden antar och översänder förvaltningens förslag till yttrande, bilaga 1, till Mark- och miljööverdomstolen.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsnamnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 30 september 2019.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Katarina Luhr (MP) finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

§ 12

Förbud mot att lämna hushållsavfall till annan än transportör som omfattas av given dispens Yttrande till Mark- och miljööverdomstolen i mål nr M 6920-19

Dnr 2018-4697

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnamnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnamnden antar och översänder förvaltningens förslag till yttrande, bilaga 1, till Mark- och miljööverdomstolen.

- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 30 september 2019.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Katarina Luhr (MP) finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

§ 13

Situationen kring återvinningsstationerna i Bromma

Dnr 2019-11068

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner förvaltningens förslag om att avvakta med ytterligare utredning om ökat antal återvinningsstationer i Bromma stadsdel.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 30 september 2019.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Katarina Luhr (MP) finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

§ 14

Vattenprovtagning vid Stockholms strandbad - resultat från sommaren 2019

Miljöförvaltningens redovisning

Dnr 2019-14680

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens

förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner förvaltningens redovisning.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden överlämnar förvaltningens redovisning till berörda stadsdelsnämnder och verksamhetsutövare.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 30 september 2019.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Katarina Luhr (MP) finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag

Särskilt uttalande

Ordföranden Katarina Luhr (MP), Torbjörn Erbe m.fl. (M), Christoffer Jönsson (L) och Gunnar Caperius (C) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Skötseln av våra strandbad är en viktig och uppskattad del av viktig del i stockholmarnas vardag. Därför är kontinuerliga mätningar en viktig verksamhet, som innebär en direkt koppling mellan närmiljön och människors livskvalitet

Det är särskilt glädjande att rapporten utgör ett möjligt första steg mot att två nya badplatser etableras i Stockholm. Detta bidrar till att öka rekreativsmöjligheterna för alla stadens invånare och besökare och ingår i stadens arbete med att etablera fler badplatser för Stockholms invånare. Vi hoppas därmed att i framtiden kunna räkna in Herrängens brygga och Marievik bland statens officiella strandbad.

Ersättaryttrande

Sofia Tahko (KD) instämmer i särskilt uttalande från ordföranden Katarina Luhr m.fl (MP), Torbjörn Erbe m.fl. (M), Christoffer Jönsson (L) och Gunnar Caperius (C).

§ 15 Utgår

§ 16**Motion om Klimatneutral bygg- och anläggningssektor av Emilia Bjuggren (S)****Remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2019/850**

Dnr 2019-10708

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 3 oktober 2019.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Katarina Luhr (MP) finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Ordföranden Katarina Luhr (MP), Torbjörn Erbe m.fl. (M), Christoffer Jönsson (L) och Gunnar Caperius (C) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Vi uppskattar att motionären har upptäckt den stora klimatpåverkan som byggprocesser ger upphov till. Som framgår av förvaltningens svar har staden under flera år arbetat med att utreda och beräkna byggsektorns klimatpåverkan, ett arbete som pågår och ett arbete där också flera nya uppdrag tillkommit i stadens budget för 2020. Vi konstaterar även att EU:s reviderade avfallsdirektiv, som ska implementeras i Sverige under 2020, ställer nya krav på sortering och återvinning av byggmaterial vilket också kommer bidra till mer cirkulära materialflöden och minskad klimatpåverkan.

Staden sitter även med i referensgrupper där man behandlar hur framtida handlingsplaner för klimatneutral byggsektor ska implementeras och hur klimatkrav kan ställas vid upphandlingar av byggprojekt. Hur dessa krav ska ställas är dock inte helt entydiga och jämförbara i dagsläget och mer arbete behöver göras inom området.

Vi anser att motionären lyfter en viktig fråga där staden idag gör ett stort arbete som kommer fortgå och utvecklas.

Urban Emson (SD) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Sverigedemokraterna instämmer i förvaltningens huvudsakliga poänger att mycket arbete runt detta ämne redan pågår och att det är av särskild vikt att inte strategier planer och mål sätts som inte är realistiska eller som inte går att följa upp och säkra efterlevnad av. Överambitiösa eller orealistiska ambitioner och motioner leder lätt till slöseri av resurser och att fokus tappas på lika lovvärda ambitioner som har realistiska möjligheter att få positiva effekter i närtid. Vi vill också varna för att regler och initiativ som riskerar att snedvrider marknadsförutsättningar och förändra konkurrensen på marknaden bör vidtas med stor försiktighet då Sverige är en marknadsekonomi och inte planekonomi, och vi inte heller vill se en utveckling år detta håll

Ersättaryttrande

Sofia Tahko (KD) instämmer i särskilt uttalande från ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP), Torbjörn Erbe m.fl. (M), Christoffer Jönsson (L) och Gunnar Caperius (C).

§ 17

Projektet BeChange Stockholm. Slutredovisning av ett Klimatklivet-projekt i samarbete med BeChange, Studieförbundet i Stockholms län och kommunerna Huddinge, Järfälla och Tyresö

Dnr 2019-14260

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner avrapporteringen av projektet BeChange Stockholm.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden översänder avrapporteringen för kännedom till stadsutvecklingsenheten samt kommunikationsenheten på stadsledningskontoret.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 7 oktober 2019.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Katarina Luhr (MP) finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Det är viktigt att arbeta brett för att minska stadens klimatpåverkan och samtidigt garantera att klimatsatsningarna leder till så stor omställningsnytta som möjligt. Projektet BeChange Stockholm som medfinansierats av Klimatklivet har syftat till att främja hållbara livsstilar, utveckla stadens klimatkommunikation och minska de konsumtionsbaserade utsläppen. Det är glädjande att projektets kostnadseffektivitet är i storleksordning jämförbart med andra klimatsatsningar men vi noterar också att det inte är det mest effektiva sättet att minska utsläppen på.

Vi konstaterar dock att vi måste minska utsläppen i alla samhällssektorer och arbeta för att minska utsläppen på både produktions- och konsumtionssidan. För att nå totala utsläppsminskningar krävs att ny teknik kombineras med beteendeförändringar som leder till mer hållbara konsumtionsmönster. Vi konstaterar att det senare behovet är fortsatt stort och att traditionella informationssatsningar visat på blandat resultat. Naturvårdsverket har också pekat på att satsningar på klimatkommunikation är en förutsättning för att driva samhällsomställning i en mer hållbar riktning. Det är därför viktigt att stödja utveckling av innovationer som bevisligen kan påverka beteende och konsumtionsmönster i en mer hållbar riktning.

Vi noterar att projektmetoden är mitt i en digitaliseringsprocess som möjligen kan minska kostnaden och omfattningen och på så sätt nå ut till fler som behöver stöd att ställa om till en mer hållbar livsstil. Vi behöver fler åtgärder med stor omställningsnytta som leder till att staden minskar våra utsläpp genom implementering av ny teknik och hållbara konsumtionsmönster.

Urban Emson (SD) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Sverigedemokraterna anser att det finns en del positiva element med projektet när det gäller att minska individers klimatutsläpp relaterade till bil och bostad men vi ställer oss negativa till flera aspekter av projektet.

Vad gäller bildiskussionen måste man komma ihåg att förutsättningarna för en individ boende i stad är helt annorlunda från någon som bor i glesbygd och landsbygd. När det gäller bostaden bor väldigt många i Sverige i flerbostadshus med fjärrvärme och har således begränsade möjligheter att påverka utsläppen annat än att sänka eller stänga av värmen.

Sverigedemokraterna är kritiska till att BeChange i sin egen Youtube/Facebook video verkar avråda människor från att dricka mjölk från kor och istället i en butik håller upp alternativa (havre) produkter. Läkarvetenskapen är enig om att barn behöver mjölk från kor för att få kalcium till sina ben och kunna växa ordentligt och att även vuxna människor kan ha nytta av mjölk särskilt under vintermånaderna i olika sammanhang. Ett projekt som BeChange bör endast med försiktighet rekommendera annat än vad vetenskap och medicin rekommenderar. Produkten som i videon hålls upp förefaller också vara producerad av ett företag som delvis ägs av kinesiska (militära) statsmakterna. Havren i denna produkt odlas till skillnad från svensk havre delvis med nedmalda djurkadaver. Att BeChange i videon försöker hålla för märkesnamnet i videon visar att någon troligen är medveten om förekomsten av kontroverser i detta.

Enligt BeChange deltog 88 personer i projektet och 16 hoppade av. Ändå har BeChange tagit in de avhoppade deltagarnas klimatutsläpp i sin sluträkning av totalt klimatutsläpp. Detta är om vi tolkar det rätt direkt felaktigt och skulle medföra att resultatet på 45 % minskade CO2 utsläpp troligen inte heller är korrekt.

Slutligen anser Sverigedemokraterna att de siffror rörande utfall i sociala medier som Bechange skryter om är tämligen låga med tanke på projektets höga kostnader.

Sverigedemokraterna ställer sig i stort skeptiska till projektet BeChange

§ 18**Motion om central kostenhets för hållbar mat i stadens verksamheter av Olle Burell (S) och Emilia Bjuggren (S)
Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2019/846
Dnr 2019-14261****Beslut**

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Katarina Luhr (MP), Torbjörn Erbe m.fl. (M), Christoffer Jönsson (L) och Gunnar Caperius (C):

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden besvarar remissen enligt följande:

I somras antog kommunfullmäktige en ny stadsövergripande matstrategi. Strategin ska bidra till en bättre folkhälsa och minskad miljö- och klimatpåverkan genom de livsmedel och måltider som köps in, produceras och serveras i stadens verksamheter.

Vi i den grönbåa majoriteten har höga ambitioner för stadens klimat- och miljöarbete, i vilket matstrategin är en viktig del: den sätter en ny riktning för Stockholms arbete med mat och måltider i och med att den fokuserar på att minska stadens klimatbelastning från mat. För att den ska ge resultat kommer arbetet utvecklas med att löpande följa upp mat och måltiders påverkan på hälsa, miljö- och klimat.

Motionärerna vet om att arbetet med implementeringen av strategin pågår. I enlighet med det som står i själva dokumentet så har ett nätverk med samordningsfunktion inrättats för att säkerställa implementeringen och uppföljningen av strategin samt kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte. Och precis som det lyder i strategin är tanken att nätverket på sikt skulle kunna utvecklas och formaliseras till en kostenhets med övergripande ansvar för stadens mat och måltider.

Men det är uppenbart att det krävs ekonomiska och organisatoriska förutsättningar inför inrättandet av en kostenhets med övergripande ansvar för stadens mat och måltider. Det är inget beslut som fattas utan ett välunderbyggt underlag. För detta behöver ett antal frågor utredas närmare, bland annat om vilka behov som finns av ett centralt stöd förutom nätverksarbete och rådgivning, frågor om uppdrag, mandat en sådan enhets bord ha för att kunna verka effektivt.

Hänsyn behöver också tas till andra pågående processer bland annat inom upphandlings- och inköpsområde och budgetuppdag. I samband med budgeten för 2020 har exempelvis kommunstyrelsen fått i uppdrag att utreda mått och mätmetoder för att beräkna måltidernas klimatpåverkan genom koldioxidutsläpp, samt intensifiera arbetet med matavfallsinsamling. Det kommer att utgöra en del av underlaget för kommande målsättningar.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 7 oktober 2019.

Förvaltningen föreslår att nämnden beslutar följande:

- 1 Godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Katarina Luhr (MP), Torbjörn Erbe m.fl. (M), Christoffer Jönsson (L) och Gunnar Caperius (C) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) föreslår att nämnden beslutar att tillstyrka motionen samt att därutöver anföra följande:

En stor del av stockholmarnas klimatpåverkan kommer från den mat vi äter. För att klara mål om minskade utsläpp från maten måste vi ta ansvar för hur vi gemensamt kan erbjuda klimatsmarta måltider i våra offentliga verksamheter.

Matstrategin, som den förra majoriteten arbetade fram, ska leda till att staden minskar sin negativa påverkan på djur, miljö och människors hälsa. Strategin var ute på remiss redan hösten 2018 men det dröjde ett halvår innan ärendet skrevs fram till kommunfullmäktige. Fördröjningen har fått flera konsekvenser. Ett exempel är att utbildningsnämnden hann anta egna riktlinjer för måltider utan att kunna ta hänsyn till den stadsövergripande strategin. Ett annat exempel är modellen för att beräkna, följa upp och redovisa miljö- och klimatpåverkan från stadens måltider inte hunnit bli klar i tid för att kunna införa mål och indikatorer i stadens budget. Som flera remissinstanser lyft fram är det avgörande att denna modell kommer på plats. Men på grund av majoritetens fördröjning står vi nu inför ett förlorat år.

En annan del av matstrategin handlar om att inrätta ett nätverk för att säkerställa implementering, kontinuerlig uppföljning, kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte. I strategin står att nätverket på sikt ska kunna utvecklas och formaliseras till en kostenhetsenhet med övergripande ansvar för stadens mat och måltider.

Miljöförvaltningen lyfter i sitt remissvar fram flera argument för varför en samordningsfunktion är avgörande för arbetet framöver. En samordningsfunktion behövs eftersom staden har ett så stort antal måltidsverksamheter organiserade i flera olika förvaltningar. Förvaltningen skriver att samordningsfunktionen behöver:

- sprida och utveckla stadens olika riktlinjer och policys för måltider
- införa och genomföra stadens nya matstrategi
- utveckla stadens livsmedelsupphandlingar för stadens samtliga måltidsverksamheter
- samordna insatser för att främja kunskaps-, erfarenhets- och informationsutbyte mellan alla måltidsverksamheter i staden
- bidra till ett gemensamt engagemang och ansvar att genomföra matstrategin
- bidra till att utjämna variationer i kostkompetens i stadens måltidsverksamheter.
- göra utbildningsinsatser för att möta efterfrågan på vegetariska alternativ, minimera matsvinnet samt möta kraven på livsmedelssäkerhet
- ta fram ett system för att snabbt kunna få ut viktig information om livsmedel vid särskilda händelser till ansvariga i stadens samtliga måltidsverksamheter
- etablera ett system för att kontinuerligt samla in, sammanställa och redovisa bland annat totala antalet brukare och serverade portioner, andelen ekologisk och klimatsmart mat och andelen matsvinn för att ta fram underlag för planering av stadens måltider och för uppföljning av måltidernas miljöpåverkan
- sammanställa information för att kunna utvärdera kvaliteten på och förutsättningar för ett jämnt utbud i stadens måltidsverksamheter, bland annat vad gäller kökens utrustning, bemanning (kökschefer, kockar, köksassistenter), hel- eller deltidstjänster, kompetensnivå, med mera
- vara en känd nod för staden internt men även en tydlig mottagare som kan ta emot och besvara frågor från

externa aktörer om livsmedel och måltider som rör hela staden

- samlat och tydligt kommunicera stadens arbete med matstrategin till brukare, anhöriga, stockholmare och omvärlden för att redovisa och uppmärksamma att staden har ett aktivt arbete med goda, hälsosamma och klimatsmarta måltider i stadens verksamheter.

Några av punkterna är enligt miljöförvaltningen en förutsättning för att kunna genomföra, följa upp och utvärdera stadens matstrategi i enlighet med dess målsättningar. Idag finns ingen sådan samlad information. Det saknas även ett gemensamt kostdatabassystem i staden för planering av gemensamma menyer, beräkning av måltidernas näringsinnehåll och uppföljning av måltidernas klimatpåverkan.

Det är uppenbart att en kostenhet med stadsövergripande ansvar för stadens mat och måltider skulle vara ett avgörande viktigt stöd för stadens verksamheter. Det är fel att ställa en kostenhet mot ett nätverk. Kostenheten kan med fördel ha ett samordningsansvar för det stadsövergripande nätverket. Klimatet måste gå före skattesänkningar och kostenheten inrättas redan nu.

- 3) Urban Emson (SD) föreslår att nämnden beslutar enligt kontorets förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden Katarina Luhr (MP) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Katarina Luhr (MP), Torbjörn Erbe m.fl. (M), Christoffer Jönsson (L) och Gunnar Caperius (C).

Reservation

Vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Urban Emson (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Urban Emson (SD) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Sverigedemokraterna motsätter sig motionen från Socialdemokraterna att skapa en central kostenhet med samkoordinerings ansvar för all mat i skola vård och omsorg.

Det är givetvis viktigt att ha kontroll över kostnaderna inom verksamheterna för livsmedel och måltider samt att minska matsvinnet och ha pålitlig statistik över antalet serverade måltider. SD ser positivt på åtgärder att bättra på detta. Dock anser vi att detta bör och kan göras väl inom nuvarande organisationsformer med rätt stöd från centrala förvaltningar och tjänstemän.

Det Socialdemokraterna motionerar om är i praktiken att skapa en helt ny myndighet inom kommunen med totalansvar för allting som har med mat, livsmedel och måltider att göra på alla skolor, förskolor och äldreboenden i Stockholm. Eventuellt skall dussintals nya tjänstemän och byråkrater anställas. Dessa byråkrater på denna myndighet inom myndigheten skall sedan på makronivå sitta och bland annat detaljstyra och kontrollera över varje enskild skolas och varje enskild äldreboendes matkassa och lunch meny för att bestämma över vad de själva tycker att elever och brukare samt boende och patienter bör äta på mikronivå. Skapandet av denna myndighet riskerar att öka stadens kostnader för löner, lokaler, verktyg och administration samt logistik och upphandlingar med miljontals kronor per år.

Sverigedemokraterna anser att varje enskild skola, äldreboende och verksamhet själva med de barn och gamla som äter där skall bestämma vad som serveras till lunch/middag efter sin egen budget som de tilldelats. Skolorna och äldreboendena har ändå goda möjligheter att köpa in och tillaga ekologisk närproducerad mat i sina kök och kan själva välja att ha någon eller ett par dagar i veckan med vegetarisk kost efter behov och önskan och samtidigt själva införa åtgärder för att minska matsvinnet med stöd från staden. Skolorna och äldreboendena skall även själva bestämma vilka råvaror de köper in och varifrån. Gärna lokala odlare, bönder, grossister eller torghandlare.

Sverigedemokraterna ser försöket till införande av en central kostenhet som en kostsam och onödig åtgärd. Det skulle också i en framtid kunna möjliggöra beslut som exempelvis tvingande införande av strikt vegankost på skolor, sjukhus och äldreboenden mm med förbud på fisk och kött – något som redan idag diskuteras och förespråkas aktivt i vissa partier och rörelser, också det någonting som SD anser inskränker individernas rättigheter och medborgarnas väl.

Ersättaryttrande

Sofia Tahko (KD) instämmer i särskilt förslag från ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP), Torbjörn Erbe m.fl. (M), Christoffer Jönsson (L) och Gunnar Caperius (C).

§ 19**Motion om klimatnödläge av Rikard Warlenius (V)
Remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2019/987**

Dnr 2019-13334

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Katarina Luhr (MP), Torbjörn Erbe m.fl. (M), Christoffer Jönsson (L) och Gunnar Caperius (C):

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden besvarar remissen enligt följande:

Under C40 World Mayor summit i Köpenhamn 9-11 oktober 2019 bekräftade Stockholm och de övriga 93 medlemsstäderna i C40 det globala klimatnödläget. Motionären skriver i sin motion att utlysning av klimatnödläge är en symbolisk fråga. Vi anser tvärtom att det sänder en tydlig signal när Stockholms stad tillsammans med 93 internationella storstäderna inom C40-samarbetet bekräftar det globala klimatnödläget, och att världens länder tillsammans behöver arbeta för att ha en chans att hålla de globala temperaturerna inom 1,5-gradersmålet. Därför måste frågan om ett klimatnödläge innebära att reella åtgärder går före eventuell symbolpolitik.

Stockholm har arbetat med klimatfrågan länge och har sedan 1990 minskat utsläppen från staden med totalt 40 %, och närmare 60 % per person. Den grönbå majoriteten skärper nu klimatarbetet inom staden. En klimathandlingsplan för Stockholms stad är under framtagande. Den innefattar både det fortsatta arbetet med utsläppsminskningar och arbetet med att klimatanpassa staden. Planen är den tredje renodlade planen för klimatåtgärder som staden tar fram, men olika klimatåtgärder har länge funnits med i stadens tidigare olika miljöprogram.

Stockholms klimatarbete har under åren utarbetats tillsammans med både nationella och internationella experter och i nära samarbete med andra kommuner, både nationellt och internationellt inom olika samarbeten och nätverk där till exempel Klimatkommunerna nationellt och C40-samarbetet internationellt samlar väl uppbyggd expertis. Vår bedömning är därför att motionärens förslag om åtgärder ligger väl i linje med det arbete som under lång tid utförts inom Stockholms stad och att motionen därmed bör anses som besvarad.

- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 7 oktober 2019.
Förvaltningen föreslår att nämnden beslutar:

- 1 Godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
- 2 Förklara paragrafen omedelbart justerad.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Katarina Luhr (MP), Torbjörn Erbe m.fl. (M), Christoffer Jönsson (L) och Gunnar Caperius (C) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
  - 1 Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut samt att därutöver anföra följande:

Stockholms stad var nyligen med och utlyste ett globalt klimatnödläge. I en intervju med Aktuell Hållbarhet säger finansborgarrådet Anna König Jerlmyr (M) att det däremot inte är aktuellt med något nödläge i Stockholm.

- Här har vi lyckats minska utsläppen med 58 procent sedan 1990, därför är det viktigare med ett globalt nödläge, säger finansborgarrådet Anna König Jerlmyr (M). (”Stockholm med och utlyser globalt klimatnödläge”, Aktuell Hållbarhet, 2019-10-09.)

Klimathotet är den stora frågan för politiken att hantera idag. Det är en fråga vi inte har råd att göra symbolpolitik av.

Att göra som Moderaterna i Stockholm – resa till ett annat land för att skriva under ett dokument i syfte att få medial uppmärksamhet, men sedan åka hem och säga att vi inte behöver göra något mer här hemma – är bara skamligt.

Vi socialdemokrater är för att utlysa klimatnödläge i Stockholms stad. Men då måste staden definiera vad klimatnödläge betyder för Stockholm och vilka utsläppsminskningar som omgående måste genomföras till

följd av nödläget. Det ska handla om att Stockholm tar sitt ansvar, inte om att vinna symbolpolitiska poänger.

Miljöförvaltningen skriver att det inte behövs en ny plan parallellt med Stockholms nya klimathandlingsplan 2020-2023. Vi menar att klimathandlingsplanen i så fall måste innehålla akuta utsläppsminskningar så som att stänga Bromma flygplats och börja lagra koldioxid (BECCS) i stor skala.

- 3) Urban Emson (SD) föreslår att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Beslutsgång

Ordföranden Katarina Luhr (MP) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Katarina Luhr (MP), Torbjörn Erbe m.fl. (M), Christoffer Jönsson (L) och Gunnar Caperius (C).

Reservation

Vice ordföranden Emilia Bjuggren m.fl. (S) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Urban Emson (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Urban Emson (SD) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Sverigedemokraterna gläds åt att förvaltningen delar uppfattningen att klimatnödläge inte är vägen framåt. Vår uppfattning är att klimat- och miljöarbetet ska präglas av ett seriöst förhållningssätt och baseras på konkreta frågeställningar.

Den gröna tankesmedjan Fores har utrett huruvida klimatnödläge haft någon reell betydelse där det införts och kommer till slutsatsen att det har det enligt dem inte. Sverigedemokraterna anser att klimatfrågor generellt inte kan ses som lokala problem utan att insatser och aktiviteter bör fokusera mer på samarbeten – gärna internationellt – och mindre på populistiska kortsiktiga aktiviteter lokalt med tveksam eller begränsat reellt värde.

Sverigedemokraterna tror att det motionerade förslaget runt klimatnödläge både riskerar att försvåra för övrigt klimatarbete genom att vara diffust definierad och i förlängningen även riskerar skada förtroendet för stadens verkliga och viktiga klimatarbete.

Ersättaryttrande

Sofia Tahko (KD) instämmer i beslut av ordföranden Katarina Luhr m.fl. (MP), Torbjörn Erbe m.fl. (M), Christoffer Jönsson (L) och Gunnar Caperius (C).

§ 20**Motion om årlig uppföljning av miljöprogram och klimatstrategi av Emilia Bjuggren (S)****Remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2019/1028**

Dnr 2019-13392

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 4 oktober 2019.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Katarina Luhr (MP) finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Urban Emson (SD) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Sverigedemokraterna ser positivt på förslaget att förbättra uppföljning av miljö- och klimatarbete då vi anser att arbete utan uppföljning i många fall innebär sämre planering till att börja med och slöseri av samhällets resurser.

Sverigedemokraterna välkomnar därför förslaget och skulle dessutom föreslå att även planering av miljö- och klimatarbete specificeras tydligare i aktiviteter och förväntad effekt per aktivitet – vilket skulle säkerställa realistisk planering och även stötta en tydligare uppföljning.

§ 21**Storstadsspecifika riktvärden för jord i Stockholm (Mf + ExpIN)**

Dnr 2019-8072

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner förslag till Storstadsspecifika riktvärden för jord i Stockholm (bilaga 1).

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens och exploateringskontorets gemensamma tjänsteutlåtande från den 25 september 2019.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Katarina Luhr (MP) finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Urban Emson (SD) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Överlag är Sverigedemokraterna positiva till att storstadsspecifika riktvärden för förorenad mark har tagits fram för Stockholm. Detta arbete är viktigt för att undvika onödiga kostnader för sanering av mindre känsliga områden men också skydda medborgarna från föroreningar i mer känsliga områden. Även om dessa riktvärden är förknippade med många osäkerheter då marken i Stockholms kommun inte är helt homogen så är det ändå mer lämpligt att använda sig av riktvärden som är anpassade för en storstadsmiljö än de generella riktvärdena som gäller för hela riket.

Sverigedemokraterna noterar också att det i dagsläget saknas riktvärden för PFOS då EFSA ännu inte tagit beslut om dessa gränsvärden. EFSA väntas släppa de slutgiltiga gränsvärdena senare under 2019. Sverigedemokraterna poängterar vikten av att både Naturvårdsverket och Stockholm därefter tar fram riktvärden även för PFOS snarast då gränsvärdena förväntas sjunka drastiskt. Detta kan komma att bli en av våra största föroreningar i mark framöver, och skyndsamt agerande runt att fastställa nya gränsvärden är av nöden.

§ 22**Ny tunnelbana, från Kungsträdgården till Nacka och Söderort – kontrollprogram**

Dnr 2019-5783

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden förelägger Region Stockholm att under byggtiden följa Kontrollprogram miljöfarlig verksamhet, tunnelbana från Kungsträdgården till Nacka och Söderort daterat 2019-09-04;
- 2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden förelägger Region Stockholm att hålla kontrollprogrammet aktuellt och justera i samråd med berörda tillsynsmyndigheter allteftersom verksamheten fortskrider.

Handlingar i ärendet

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande från den 3 oktober 2019.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Katarina Luhr (MP) finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

§ 23**Upphandling av projektledningsstöd, Ecos 2**

Dnr 2019-15674

Sekretess enligt 19 kap 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Sekretessbelagt av miljö- och hälsoskyddsnämnden.

§ 24**Övrigt**

Ordförande Katarina Luhr (MP) påminner om att i samband med nästa sammanträde den 19:e november klockan 16.30 – 17.00 hålls det årliga mötet mellan rådet för funktionshinderfrågor och nämnden.

§ 25 **Förvaltningschefens information**

Förvaltningschefen Anna Hadenius informerar om aktuella händelser inom miljöförvaltningen.

Avdelningscheferna informerar om händelser som skett inom sina respektive verksamhetsområden.

Vid protokollet

Timmie Aspelin